

Geometria sacră, limbaj al comuniunii umane

Abstract. My paper focuses on a few aspects of sacred geometry, interpreted as a pathway towards a deeper understanding of human spirituality. As Plato argued in *Timaeus*, the formation of the universe is strictly connected to a few archetypal geometric forms. Through the process of symbolic interpretation, we can have a better comprehension of the relationship between the material, ephemeral world and these archetypes, between familiar space-time phenomena and the underlying sacred architecture. In this vein, semiotics is not only a useful tool, but also a key to uncover some of the hidden beauties of the universe.

Keywords: Sacred geometry, semiotics, symbolic interpretation, human communion, architecture of light

Într-o sintetică accepțiune, ceea ce în literatura de specialitate se numește „geometrie sacră” – definind domeniul formelor arhetipale și a modului lor de generare – se caracterizează prin:

- evidențierea limbajului vizual, etern înfășurat în jurul conceptelor esențiale ale universului manifest;
- definirea arhetipurilor, a iconilor perfecți și imuabili – direct izbucnite din mintea Marelui Arhitect – pe temeiul cărora s-au modelat toate realitățile efemere ale lumii;
- evidențierea faptului că universul este (în) vibrație și că principiile geometriei sacre sunt în directă corespondență cu fenomenele de undă; pe fundalul acceptării științifice că tot universul vibrează, geometria sacră devine *vibrație manifestă în plan vizual*, în planuri spațio-temporale;
- stabilirea naturii geometrice a spațiului și timpului, a faptului că întreaga arhitectură a universului – descriptibilă în termenii “geometriei sacre” – devine ea însăși o ARHITECTURĂ SACRĂ.

* Institutul Național de Inventică.

Pornind de la aceste generale accepțiuni, ar trebui în mod firesc să ne întrebăm: Care este rațiunea prezentării unui atare subiect în contextul unei conjuncții de subiecte vizând sănătatea umană? Răspunsul este multiplu:

— în consens cu premiza inscripționată pe frontispiciul templului de la Delphi, „Omul este măsura tuturor lucrurilor...”, am putea formula concluzia reversă că: „Dacă toate lucrurile lumii cosmice sunt frumoase, omul însuși va fi frumos”;

— potrivit „principiului plăcerii”, alegerea unei forme naturale frumoase, plăcute, înseamnă implicit opțiunea pentru o sănătate armonică, având în vedere că „a alege” înseamnă „a avea nevoie”, din punct de vedere sanogen inclusiv.

1. Postulatele „geometriei sacre”: o intuitivă (re)construcție

Este suficient să medităm la explicațiile privind desfășurarea arhetipurilor “geometriei sacre” în lume, pentru a ne uimi de intuiția inițiaților de odinioară. Astfel, potrivit mecanismelor generatoare ale acestei geometrii, toate formele lumii au luat naștere prin dinamica unor principii geometrice, în consens cu manifestarea câtorva mecanisme cosmo-geometrice, pe care – pentru frumusețea demersului explicativ – le sintetizăm în cele ce urmează (www.charlesgilchrist.com):

- *Manifestarea Punctului Singular (A)*, primul arhetip al Geometriei Sacre, conceptul mental originar, absolut, cea mai simplă idee posibilă, direct corelat cu unitatea Conștiinței Unului, cu mintea nedivizată a lui Dumnezeu, prima Dimensiune, centrul omniprezent-omnipotent, rădăcină a întregii gândiri holistice: TOTUL ESTE UNUL.

- *Manifestarea Dualității a Două Puncte (A și B)*, prin diviziunea “magică” a punctului singular; *Unitatea devine Dualitate*, misterios *Punctul A este aici și Punctul B este acolo*, definind prima relație arhitecturală a Universului.

- *Manifestarea dualității de mișcare a energiilor primei relații bidimensionale*, prin: *energie de mișcare dreaptă* (de la A la punctul B) și *energie de mișcare rotativă* (punctul B se mișcă în jurul punctului A), determinând o Rază / Arc, rădăcină a mișcării, un Big-Bang conceptual, Sus și Jos, Yang și Yin etc.

- *Manifestarea cercului generat de RAZA / ARCUL în mișcare* (exprimat științific prin PI): este “înfășurarea care se desfășoară”, devnind prima formă planimetrică a geometriei sacre; cercul este simbol

al unității / unicității, manifestarea bidimensională a punctului, gândirea nedivizată a lui Dumnezeu, esența mandalei care înfășoară TOTUL;

- *Manifestarea a două cercuri cu rază comună*, prima formă suprapusă a Geometriei Sacre: primul icon (cercul) este creat prin rotația punctului B în jurul punctului A; întrucât cele două puncte sunt gemene perfecte, cu un potențial energetic egal, înseamnă că punctul A se poate roti și el în jurul punctului B, utilizând aceeași originară rază și producând astfel un al doilea cerc;

- *Manifestarea interacțiunii / intersecției dintre două cercuri cu o rază comună*, a doua formă a Geometriei Sacre pe care anticii au numit-o **VESICA PISCIS** (Vezica Peștelui); este momentul să observăm că practic toate formele bi / tridimensionale ale lumii izvorăsc din acest arhetipal **OVOID**, evidențiat de modelul UNITĂȚII ESENȚIALE, arhetip pe care anticii l-au numit “uterul / matricea” universului, permanenta “mamă înfășurată” a geometriei sacre;

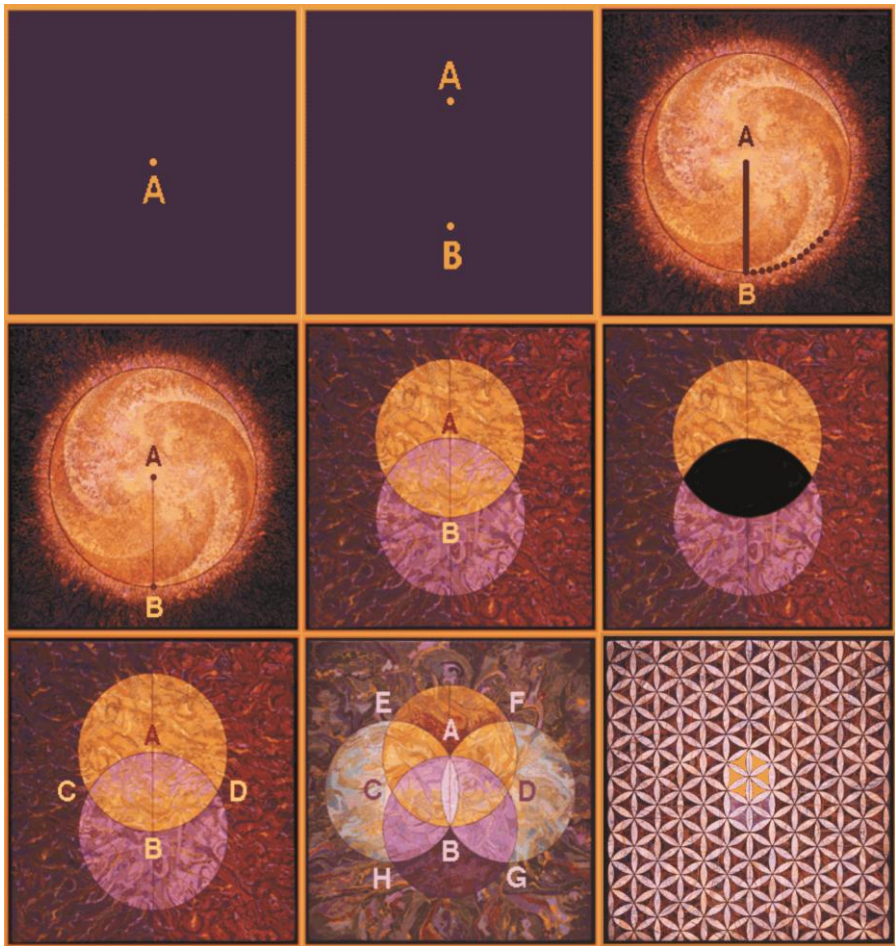
- *Manifestarea acțiunii generatoare a altor două puncte de intersecție circulară (C și D)*, având ca rezultat apariția a altor două cercuri, care – alăturate celor deja existente – generează o nouă Vesica Piscis, alcătuind împreună cea anterioară: **PETALA**; simbolic această imagine a fost asociată cu esența FAMILIEI din Geometria Sacră: Părinții (cercurile 1 și 2) și Copii (cercurile 3 și 4), inima Familiei având formă de Petală; analogic, modelul celor patru elemente cosmogonic-generatoare, exprimate prin cuplajele: *Substanță-Energie și Informație-Câmp*, având ca “inimă” *starea de sinergie* (“forța a cincea”), s-ar putea regăsi în acest context; forma-germene a pattern-ului creației – **CLEPSIDRA** – este deja definită;

- *Manifestarea unui alt ansamblu de interacțiuni*, prin generarea mai multor cercuri în jurul noilor puncte (E, F, G, H), ceea ce permite generarea unor noi forme, pentru care **COLOANA** reprezintă arhetipul;

- *Manifestarea / multiplicarea la nesfârșit a pattern-ului generator creat*, pentru care INTERSECȚIA (rezonanța) este mecanismul de activare, creează apariția unei rețele de puncte, cercuri, Vesica Piscis și petale, generând primul pattern complex al naturii: **SĂMÂNȚA VIETII**, care prin multiplicare devine **FLOAREA VIETII**, cu alte cuvinte, analogic vorbind, se naște **CIORCHINELE**, matricea integratoare a tuturor formelor lumii.

Desigur, din acest moment, prezența și manifestarea generatoare a formelor arhetipale derivate – între care *spirală / vortexul* – devine de la sine înțeleasă.

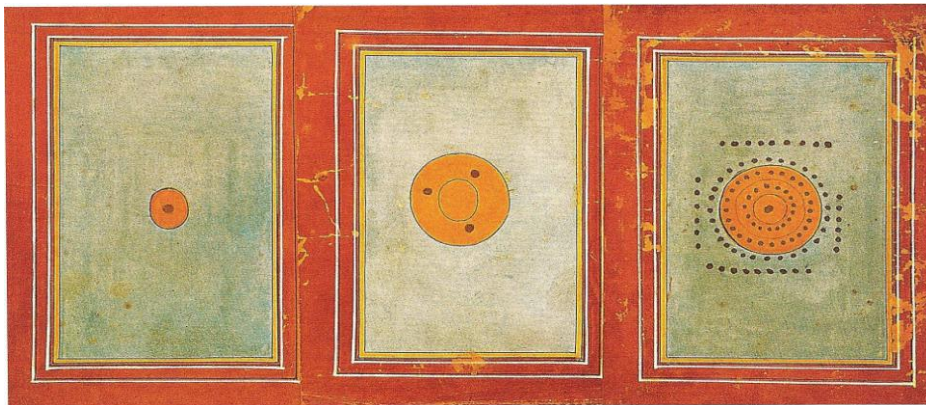
Correspondența nu numai simbolică dintre modelele intuitive ale geometriei sacre și cele pe care, din perspectiva analitică a filosofiei, teoriei termodinamice a informației și fizicii câmpurilor o propune modelul “Unității Esențiale” constituie încă un argument al unității de gândire / semnificare între cunoscătorii timpurilor inițiatice și cei ai timpurilor moderne.

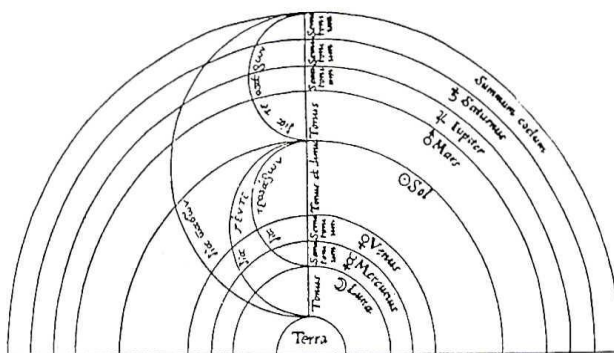
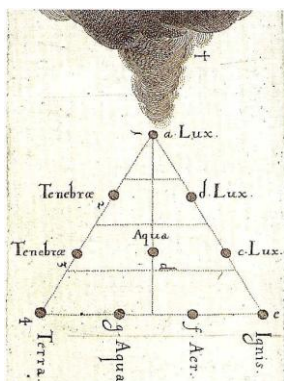
Metamorfozele “geometriei sacre”: geneza formelor arhetipale
(www.charlesgilchrist.com)

În consens cu modelul de mai sus, viziunea orientală descrie – la rândul ei – un scenariu de dezvoltare a punctului unic, “punctu-acela de mișcare”. Astfel:

„În conformitate cu viziunea tantrică, un punct invizibil de forță (bindu) creează materia originară (Prakriti), constituită din trei calități (gunas): Sattva (esență, liniștită), Rajas (energie, pasiune) și Tamas (în esență, inerție)” (Roob 1996, 99).

Viziunea tantrică asupra genezei lumii cosmice: manifestarea Unului în Treime. La începutul creației, cele trei puncte (gunas) sunt în echilibru. Dizarmonia lor duce la multiplicitate.

Reprezentări ale modelului Pitagoreic al arhitecturii lumii: schema octavei (muzica sferelor) (Roob 1996, 96-98).

După Pitagora, la baza structurii lumii întergi se află relațiile armonice dintre octave, surprinse și în relația armonică numerică: 1, mai jos 2, apoi 3, apoi cele 4 elemente, iar însumarea lor ar da 10, ceea ce pentru Pitagora reprezenta matricea originară a tuturor lucrurilor.

NUMĂR	IDEE	FORMĂ
1	Principiul	•
2	Antagonismul	— —
3	Ideea	△
4	Forma. Adaptarea	□ sau +
5	Pentagrama	☆
6	Echilibrul ideilor	△ ▽
7	Realizarea. Unirea ideii cu forma	△ □
8	Echilibrul Formelor	□ □
9	Perfecțiunea Ideilor	△ ☆
10	Ciclul etern	○

*Relația dintre număr, idee, formă, conform viziunii Kabbalei:
„Fiecare număr reprezintă o idee și o formă” (Papus 2002, 1).*

Pe prezumpția acestei “matematice (onto)geneze” – nici nu mai contează acum natura forțelor care ar fi putut-o susține ca manifestare – “geometria sacră” a făcut posibilă manifestarea formelor concrete ale lumii, caracterizate printr-o serie de proprietăți obiective, posibil de evidențiat. Aceste proprietăți, care pot fi desprinse inductiv din cercetarea realității empirice, impun o explicație științifică adecvată. Pentru că o atare posibilă explicație – presupunând contribuții științifice de vârf, între

care cele ale *biofotonicii* (biologie + teoria / tehnologia laserilor) – depășește interesul cadrului de față, ne vom limita doar la a evidenția – prin câteva “semne specifice” (prin *forme concrete* de manifestare) – prezența cvasiuniversală a trei tipuri de proprietăți, care permit ca *utilul și frumosul să se împletească în natură*, la nivelul celor trei materii (fizică, biologică, psihică):

- *simetria formelor naturale* și, ca efect, având ca efect ordinea și stabilitatea spațiului cosmic / natural și implicit uman;
- *prezența integratoare a spiralei*, ca manifestare dinamică (evolutivă) a formelor arhetipale;
- *evidențierea proporției de aur*, a unor raporturi armonice constante, care asigură formelor arhetipale o proporționalitate ideală.

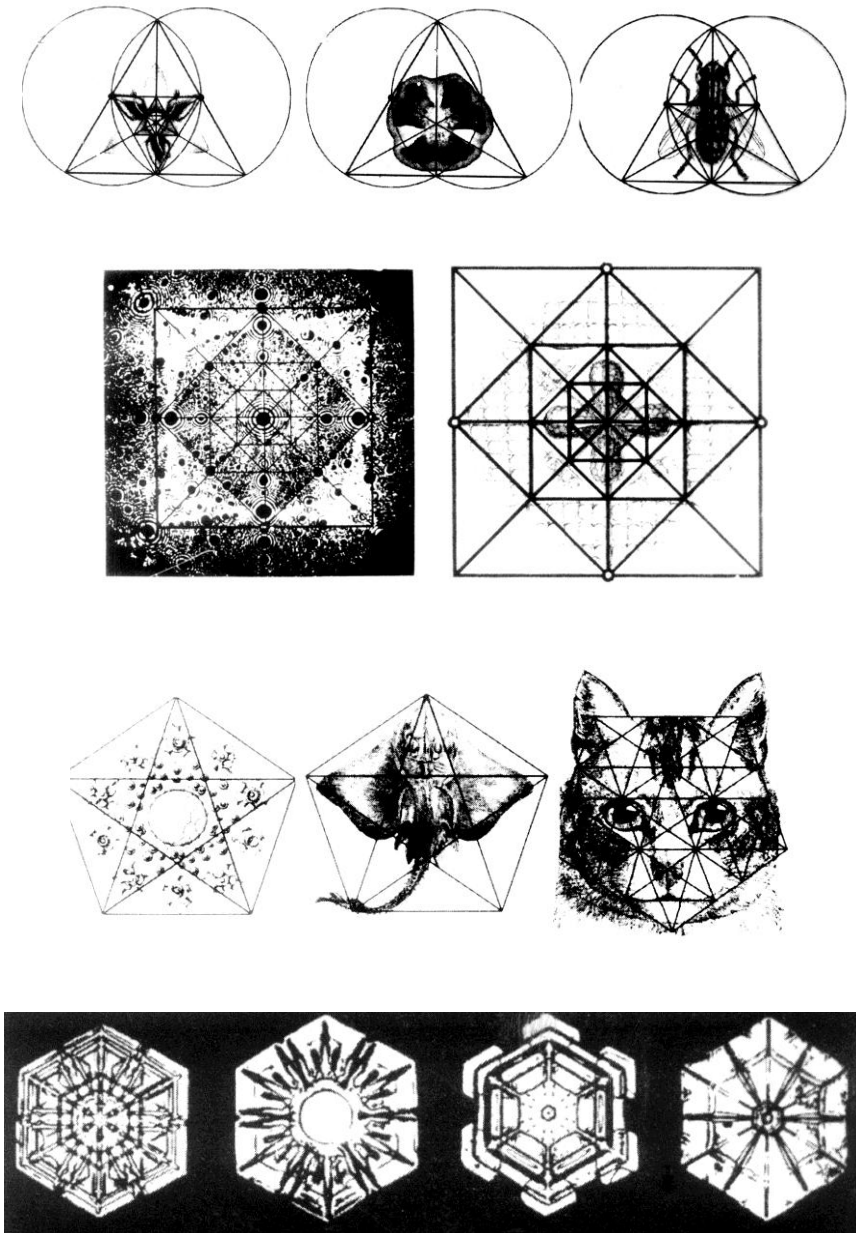
1.1. Arhitectura sacră: simetrie, frumusețe, stabilitate

“Geometria sacră” – prin care formele arhitecturale pun în evidență faptul că simetria este un principiu de asigurare a ordinii în spațiu, ceea ce conferă acestuia stabilitate și armonie. Prin proprietatea simetriei, formele lumii devin – la rândul lor – frumoase și stabile. Cercetarea acestei proprietăți structurale poate fi realizată matematic (prin criterii numerice sau geometrice). Astfel, așa cum au arătat încă geometrii Greciei antice, toate structurile lumii fizice și biologice (vegetale, animale și umane) se pot subordona unor reguli de modelare numerică, pe de o parte, unor corelații cu formele geometrice angulare sau circulare, pe de altă parte.

Pentru ca atare corelații să fie evidente simțului comun, prezentarea câtorva dintre ele – în cele ce urmează – reprezintă punct de pornire pentru o sumară analiză semiotică. Astfel, asumând în perspectivă triadică prezența exemplelor selectate, se poate spune că:

- *sintactic*, se poate spune că orice formă – indiferent de complexitatea ei – se poate subordona / subînscrive unui model geometric oarecare;
- *semantic*, geneza fiecăreia dintre formele naturale luate în seamă se poate corela cu prezența unor factori determinanți (implicarea unor forțe morfogenetice exterioare, de exemplu);
- *pragmatic*, fiecare din formele consemnate au ca finalitatea necesitatea unei optime adaptări sau rezistențe la mediu etc.

Condiția “*energiei / informației de conexiune*” este așadar prezentă la nivelul realității, *forma ideală* fiind o premisă de referință a satisfacerii ei.

Exemple de subordonare a formelor simetrice obiectuale față de câteva figuri geometrice: a) triunghi (flori și insecte); b) pătrat (atom de tungsten); c) pentagon (radiolar, pisica de mare, pisică); d) hexagon (fulgi de zăpadă).

1.2. Spirala, lumină în mișcare

Faptul că totul – de la materia cosmică la materia biologică și “materia socială” – evoluează în spirală, pe un traseu helicoidal, reprezintă un adevăr pe care l-au evidențiat deopotrivă științele naturii și ale societății. Mecanismele spirale ale evoluției decurg din deja menționatele legi ale “devenirii universale”, care asociază orice acumulare cantitativă / salt calitativ cu prezența unor procese de explozie-implozie, generatoare de trasee helicoidale (de referință poate fi considerat modelul cosmologic al “expansiunii pulsatorii”, bazat pe acțiunea generatoare de forme cosmice a dualității BHQ: black hole / quasar).

Se poate conchide că spirala / helicoida este o “*formă generatoare de forme*”, prin chiar dubla sa acțiune: constructiv-distructivă. Pentru a oferi un singur exemplu, dacă Big-Bang-ul generator de lume cosmică se derulează prin conturarea unei arhetipale “pâlnii de lumină”, care urmează a se desfășura o perioadă indefinită de timp, sfârșitul unei lumi cosmice se datorează unei “pâlnii de întuneric”, o uriașă implozie în care totul urmează a dispărea. Pentru ca, ulterior totul să se reia, urmând forma aceleiași înfășurătoare a “coloanei lumii”: *spirala / helicoida, forma în mișcare*.

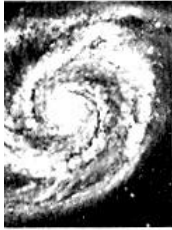
Din punct de vedere matematic, mărimile (raporturile) care generează o *spirală logaritmică*, au drept corespondent empiric așa numita “*lege a creșterilor organice*”. Această lege, care are ca suport matematic șirul lui Fibonnaci: 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144..., presupune că fiecare termen al seriei se află prin însumarea a doi termeni consecutivi, iar raportul dintre doi termeni consecutivi se apropie de valoarea “numărului de aur” pe măsură ce numărul de termeni ai șirului crește (Ghyka 1981, 53).

Însușirea materiei vii de a se dezvolta, crescând prin compuneri succesive care se adună succesiv a fost verificată statistic de botaniști, care au măsurat distanțele dintre nodurile de unde cresc frunzele etc., sau de zoologi, care au observat că forma cochiliilor melcilor, a scoicilor, a coarnelor animalelor sau a oaselor mari corespunde legii creșterii organice. Materia vie păstrează în creștere o formă arhetipală, care se transformă printr-o păstrare constantă a proporțiilor ei. Această formă care se observă pe cochilia melcului este o spirală, pe care geometrii, ca să o deosebească de multe altele au numit-o *spirală logaritmică*

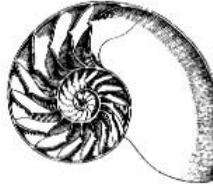
Manifestarea aceste “tăieturi” și implicit a legii creșterii organice se regăsește – așa cum am menționat deja – în toate toate formele evolutive ale lumii, acreditând parcă afirmația lui Pitagora:

Mundum regunt numeri.

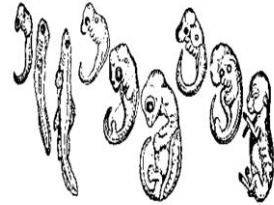
Pentru a justifica acest punct de vedere, într-o manieră punctuală vom prezenta în cele ce urmează câteva exemple relevante, în care spirala este arhetipul universal al creșterii și descreșterii.

Galaxy

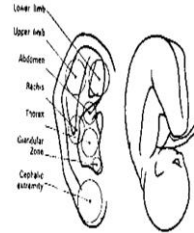
Nautilus shell

Red cabbage

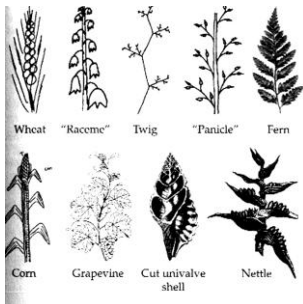

Whirlpool

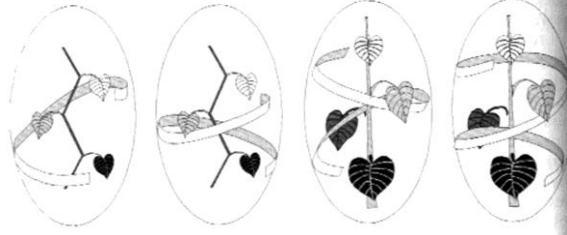

a)

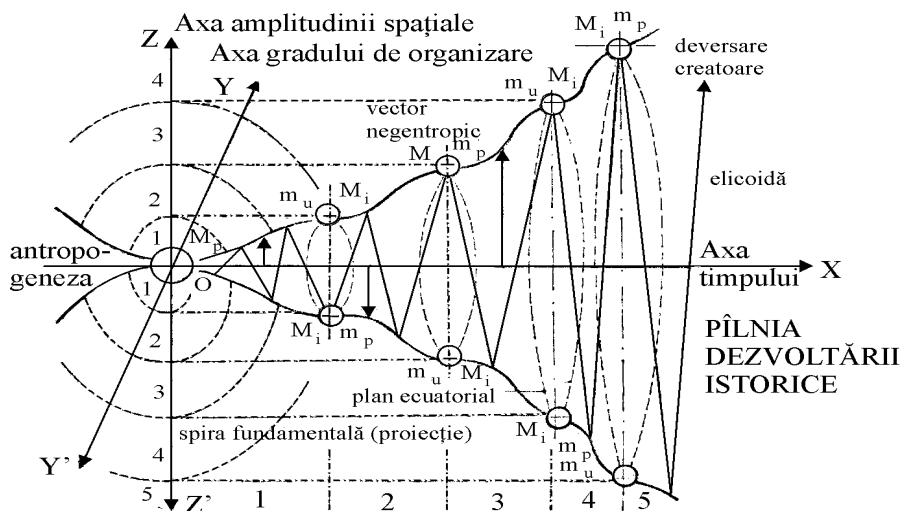
b)

c)

d)

Exemple de formă spiralată / helicoidală: a) unitatea de formă a diverselor spirale (galaxie, nautilus, varza roșie, vârtej); b) diferite tipuri de embrion; c) forme de creștere ale sistemelor vegetale d) un model social-istoric devenirii sociale (Stănciulescu 2003, 194).

Privind exemplele mai sus prezentate, câteva concluzii generale, de factură semiotică, sunt posibil de formulate. Astfel:

- *Sintactic*, forma spiralei acoperă spațial realitatea, dilatându-se sau comprimându-se atât cât necesitățile sistemului sau a contextului / mediului o impun;

- *Semantic*, spirala reprezintă semnul curgerii temporale, al creșterii, maturizării și morții sistemului, subordonându-se legii ciclului entropic;

- *Pragmatic*, spirala – “închidere ce se deschide” (Noica) – poate fi evaluată, prin efectele sale, într-o dublă modalitate: ca fiind generatoare de creștere, inițiatore de viață, sau ca fiind distructivă pentru un anumit sistem.

În ce măsură această din urmă manifestare este benefică sau nu, structurantă sau nu, este greu de stabilit privind de pe orizontala procesului. Căci, ar trebui să ne întrebăm în acest context care este sensul (benefic) al unei distructive tornade? Dacă vom privi însă dialectic, de deasupra spațiului și a timpului imediat, vom înțelege că nici o (re)naștere nu este posibilă fără o prealabilă moarte. *Lumină și întuneric, căci altfel nu se poate...* Aceasta,

cu atât mai mult cu cât orice spirală naturală – indiferent de efectele sale – este frumoasă, întrucât respectă regula arhetipală a “secțiunii de aur”.

1.3. Secțiunea de aur, formă a luminii armonice

Printre algoritmii pe care lumina i-a urmat în procesul de generare a formelor sale, acela dictat de *legea numărului de aur* are o semnificație aparte. Cunoașterea actuală ignoră când și unde, cine și cum a utilizat sau/și descris evidența acestei legi la nivelul formelor naturale și artefactuale. Să fie ea doar o manifestare intuitivă a omului arhaic, în măsură să-și folosească competența suprasenzorialității pentru a rezona implicit cu formele naturii (în universul “sacru” al cărora se integra ca o parte componentă de fapt), sau să fie rezultatul unei performanțe intelectuale a unei civilizații pierdute *in illo tempore*, care nu ne-a lăsat decât semnele trecerii ei prin istorie? Nu putem ști încă cu precizie. Putem spune însă cu certitudine că proporțiile numărului de aur însoțesc manifestările creative ale naturii și ale ființei umane, acordându-le atributul frumuseții, al rezistenței structurale și al eficienței funcționale.

Faptul că ființa umană a rezonat – prin intermediul ochiului și a luminii purtătoare de energie și informație – cu măsurile numărului de aur ar putea fi explicat prin faptul că el însuși, omul, este construit după aceste măsuri. O dovedesc fără tăgadă măsurătorile, studiile și – în ultimă instanță – operele lui Fidias, Michelangelo sau Le Corbusier. Date fiind atare corespondențe apare firească intenția noastră de a evidenția (și interpreta) prezența “legii numărului de aur”, la nivelul lumii cosmice și umane.

Deși tradiția antică a folosit implicit proporția de aur în reprezentările artistice ale corpului omenesc, în detaliile capitulurilor sau a elementelor structurale ale templelor grecești, în dimensionarea piramidelor egiptene etc., iar Renașterea a reevaluat-o în termenii creației artistice a lui Leonardo da Vinci sau a calculelor lui Kepler, epoca modernă îi datorează esteticianului german Zeysing redescoperirea secțiunii de aur. În lucrarea sa *Aesthetische Forschungen* (1855), acesta nota: “Pentru ca un întreg, împărțit în două părți inegale, să apară frumos din punct de vedere al formei, trebuie ca între partea cea mică și cea mare să avem același raport ca între partea cea mare și întreg” (cf. Ghyka 1981, 259).

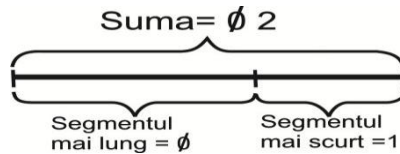
Această *sectio aurea*, descriind o relație cu valoare de lege – pentru că se regăsește implicată în formele fundamentale ale lumii vii și nevii – face obiectul de interes al științelor exacte, al matematicii în

primul rând. Astfel, pentru a calcula exact mărimea numărului de aur se formulează următoarea problemă de geometrie (Cîmpan 1981, 47-63): cum se poate afla raportul între lungimile părților neegale în care se taie un segment de dreaptă AB, astfel încât cele două părți ale segmentului să îndeplinească o condiție suplimentară, respectiv ca punctul C, care taie segmentul AB, să fie astfel așezat încât segmentul mai mare AC să fie medie proporțională între segmentul întreg AB și partea rămasă CB, cu alte cuvinte să existe proporția:

$$AB/AC = AC/CB \quad (1)$$

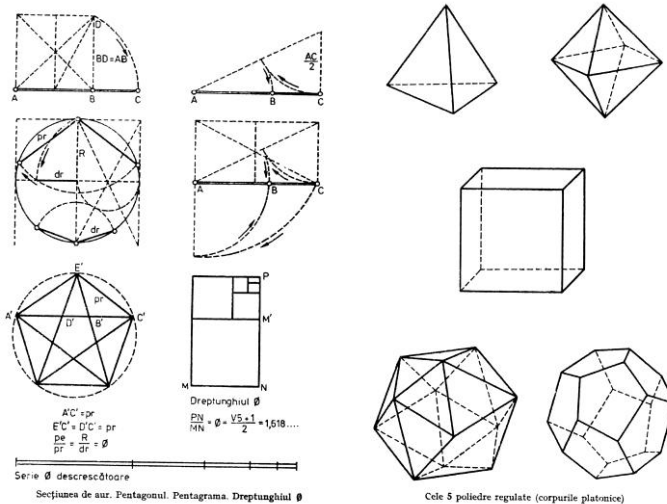
În geometrie, această problemă a “tăieturii de aur” este cunoscută sub numele de “împărțirea unui segment în media și extrema rație”.

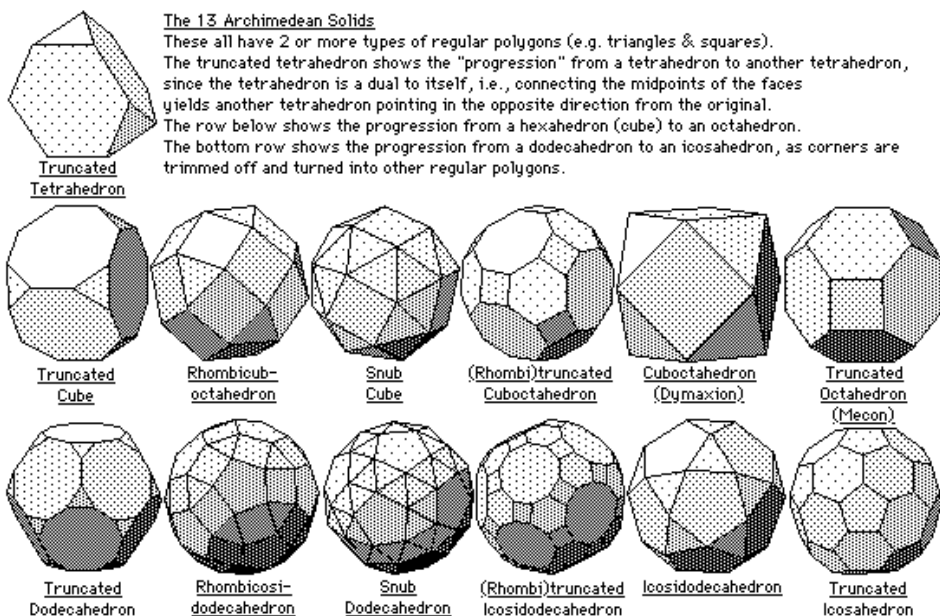
O dată definită valoarea numărului de aur și relația care o generează, ne putem problema regăsirii sale în “formele de aur” ale geometriei. Fără alte interpretări tehnice, este suficient să prezentăm în acest context relația dintre proporția de aur și corpurile ideale pe care încă Platon și Aristotel le-au pus în evidență.

a) Raportul de aur

b) Geneza raportului de aur la figurile geometrice plane și volumetrice (solide platonice)

c) Solidele arhimedice

Raportul de aur: a) reprezentare geometrică; b) relației cu figurile geometrice (plane și volumetric); c) solidele arhimedice (cf. www.charlesgilchrist.com).

Într-o viziune semiotică, expresia geometrică a secțiunii de aur îngăduie următoarele concluzii:

- *Sintactic*, proporția de aur se definește prin posibilitatea multiplicării sale în cadrul unor structuri complexe, generând la nivelul întregului relații armonice, de tip holografic, în care partea reproduce întregul (în conformitate cu una și aceeași proporționalitate);

- *Semantic*, secțiunea de aur configurează relația de construire a sistemelor lumii după relații naturale, de factură energo-informațională, cum ar fi legea creșterii organice și a minimumului consum de substanță și energie;

- *Pragmatic*, raportul de aur implică posibilitatea utilizării sale ca un mijloc eficient de armonizare a relației dintre sisteme, dintre sistemul organismului uman și acela al cadrului arhitectural, printr-o configurare a acesteia în consens cu raportul de aur, în diferite chipuri utilizat.

1.4. Formele arhitecturii arhetipale, moduri de oscilație a luminii: o integratoare onto-geneză

În beneficiul unei viziunii integratoare, răspunsul la o cardinală întrebare se impune formulat: Cum se poate explica paradoxul că, în pofida diversității lor, formele lumii pot fi apropiate până la identificare prin patternuri care sugerează o rădăcină unificatoare? Implicit, răspunsul la această întrebare poate fi regăsit în considerațiile anterioare care originează *formele esențiale* în efectele structurante ale LUMINII, înțelegându-se deopotrivă ca:

- o forță spirituală inteligentă, menită să inițieze perfect și de la bun început matrici energo-informaționale constante, aptă să le păstreze pe suport ondulatoriu și să le activeze de câte ori este nevoie ;
- o forță fizică impersonală, capabilă să modeleze la nivel macro- și microcosmic, prin jocul manifestărilor sale energo-informaționale, forme constante, repetabile în situații identice.

Într-o modalitate sau / și alta, rezultatele acestei / acestor forțe morfice au fost asumate ca aparținând “*geometriei sacre*”, geometriei după care lumea cosmică și umană deopotrivă și-au modelat formele.

Am constatat în cele de până acum faptul că în natură găsim patternuri similare, forme și structuri care se manifestă prin același design la nivelul lumii microcosmice și al celei macroscopice. Toate aceste unificatoare forme se subordonează invariant unor *principii geometrice arhetipale*, determinate ontologic de “*rezonanța holografică*” a unor generatoare câmpuri de forță, pentru care LUMINA COMPLEXĂ stă ca măsură. Principiul holografic al *manifestării întregului în / prin parte, al identității structurale / interconectabilității dintre element și sistem* (“*Ce este sus este și jos, ce este în mic este și în mare*”, cum ne reamintea Hermes Trismegistul) a făcut ca aceste arhetipuri să se concretize în infinitatea de forme particulare ale lumii, dând totodată seama de o geometrică fundare / structurare a lumii.

A spune că “Dumnezeu s-a manifestat ca geometru / matematician atunci când a creat lumea” (că “nu a jucat zaruri”, cum spunea Einstein) reprezintă o aserțiune tot mai des rostită de oamenii de știință. Să recunoaștem totuși că filosofii au fost cei dintâi care, pe filiera intuițiilor pythagoreice, au construit un *model armonic al lumii*, întemeiat pe relații armonice între forme și dimensiuni. Imaginea unui cosmos în care pulsează *melosul* unei “muzici a sferelor”, armonic determinată de vibrația corpurilor cerești aflate într-o armonică proiecție galactică, încă

mai tulbură mintea căutătorilor moderni, care descoperă pas cu radiația remanentă de 2,7 K, câmpurile electromagnetice și gravitaționale care vibrează specific la mișcarea planetelor și a sorilor etc.

Și, toate acestea, deși coprezente omului, nu sunt sesizate de simțurile acestuia. Pentru că pur și simplu el se naște și trăiește într-un mediu armonic, ignorându-i ca atare beneficiile. Sau, cum spunea Platon: “*Cine se naște și trăiește pe malul mării, nu-i mai aude valurile...*”

*

Justificând pe parcursul cercetării de față – cu argumente interdisciplinare – că *forma este o funcție de câmp*, un rezultat al acțiunii câmpurilor (electromagnetice, în primul rând, dar și gravitaționale, geomagnetice etc.) asupra materiei vii (și nevii) – putem formula două tipuri de concluzii, cu valoare teoretică și practico-aplicativă.

- *Din punct de vedere teoretic*, relevarea determinărilor structurante dintre lumină și materia vie permite înțelegerea și explicarea unor procese ignorate, cum ar fi cele ale constituirii structurilor biologice prin procesul embriogenezei (morfogenezei), constituirea și valorificarea resurselor de energie și informație ale organismului, funcționarea mecanismelor psiho-cerebrale etc. Prin descifrarea aspectelor legate de structura și funcționarea sistemului biologic, la interferența sa cu lumina, în calitate de sursă energetică și informațională, cunoașterea umană își asumă în termeni științifici traiectul trecerii “de la lumină la iluminare”, de la “formă” la “(in)formare”.

- *Din punct de vedere practic*, constatarea unor complexe interferențe între radiația luminoasă și substratul biologic poate avea o importanță esențială pentru procesele de control și stimulare a întregii activități fizice și psihice a ființei umane. Efectele pe care câmpurile electromagnetice le generează asupra organismului viu pot fi optimizate și prin utilizarea unor structuri tehnologice, cum ar fi cele arhitecturale (este știut, de pildă, că forma piramidală are calitatea de rezonator / amplificator energo-informațional).

La intersecția acestor deschideri teoretico-aplicative se regăsesc implicit și preocupările cercetării de față, care – între altele – și-a propus să asocieze în cunoștință de cauză principiile prin care natura a încorporat în materie (vie) lumina încărcată de energie și informație, pentru a-i da inclusiv forma corpului și spiritului omenesc, pe de o parte, cu principiile tehnologiei moderne bazate pe utilizarea armonică a luminii în spațiul creației arhitecturale.

În concluzie, dacă o serie de manifestări ale “geometriei sacre” pot fi dovedite obiectiv, precum efectele mai sus prezentate, înseamnă că – indubitabil – *o cauză generatoare trebuie să existe*. Chiar dacă nu toate aspectele acestei corelații *cauză* → *efect* pot fi astăzi, în întregime, cunoscute, este suficient să știm că ele există și că pot deveni temei al teoriilor sau al acțiunilor noastre practice, între care cele ale unei armonizatoare ARHITECTURI A LUMINII.

2. Ipostaze cosmo-logice ale formelor esențiale, de la mythos la logos

Formulând principal ipoteza că *arhitectura cosmosului* – coerența formelor sale – *reprezintă implicit un arhetip al omului și al arhitecturii sale*, o sintetică recuperare morfo-logică a genezei cosmosului are noimă în contextul de față.

O primă nuanțare a acestei idei ar fi aceea de a justifica faptul că:

- cosmosul / ordine reprezintă rezultat și cadru totodată pentru manifestarea unora și aceluiași forme arhetipale, cărora li se subordonează principal toate formele particulare ale lumii cosmice sau umane (materiale sau/și spirituale);

- orice formă particulară a lumii reproduce, mai mult sau mai puțin izomorf, arhetipul care l-a generat.

Este suficient să urmărim câteva definatorii exemple – în care dualitatea formă-conținut să se regăsească – pentru ca întreaga istorie a lumii să poate fi semiotic recuperată (prin *analiză structurală*) și pentru a înțelege implicit că: *arhitectura lumii cosmice reprezintă arhetipul oricărei alte arhitecturi a lumii umane*.

Potrivit tuturor modelelor cosmologice ale lumii – începând de la cele mitico-inițiatice și religioase, până la cele filosofice și științifice actuale – nașterea lumii a presupus ieșirea LUMINII (cosmosul–ordine) din ÎNTUNERIC (haosul-dezordine). Faptul că lumina are o structură duală, electro-magnetică, fiind deopotrivă purtătoare de *energie* (având o “formă” care o face sesizabilă: strălucire, intensitate, căldură etc.) și de *informație* (având un *conținut* informațional = capabil de “a pune în formă” lucrurile, prin intermediul frecvenței, a amplitudinii, mișcării de spin etc.), permite echivalarea ei cu cel dintâi SEMN CREATOR.

În concluzie, recuperând hermeneutic / semiotic diferitele niveluri ontologice ale lumii, va trebui să înțelegem fără îndoială că:

• raționalitatea + discursivitatea demersului constructor al lumii reprezintă semn pentru existența unui act arhitectural evident (realitatea armonică a lumii nu poate fi constată), evidență care nu poate fi înțeleasă decât prin existența unui “Arhitect / Constructor al Universului”;

• existența unui model prefigurator al lumii (posibil de recuperat filosofic din modelul platonice “lumi a ideilor”) asigură existența unor anume structuri cosmice pe care tocmai acest model le generează;

• simbolic vorbind, natura sacră / arhetipală a construcției (cosmice) divine, se derulează în conformitate cu aserțiunea: “*Așa au făcut zeii, așa fac oamenii*” (a se citi: “*Așa au construit / proiectat ...*”).

Practic, toate considerațiile teoretice de mai sus au un dublu scop:

— de a dovedi că analiza semiotică este omniprezentă, fiind în măsură să asume analitic orice fenomen al lumii, de la arhitectura cosmosului la cea a omului, de exemplu;

— de a particulariza această analiză la nivelul corespondenței: arhitectură cosmică vs. arhitectură umană.

Faptul că geometria – ca expresie semiotică a formelor cosmice ale creației – se regăsește ca o constantă prezență în arhitectura umană este cercetat de James Jacobs (<http://www.ecotecture.com>), care argumentează că studiul formelor geometrice simple – cercul, pătratul și triunghiul – și al celor complexe – cum ar fi solidele platonice, spirala și helicoida – reprezintă baza înțelegerii tuturor formelor complexe din arhitectură și implicit din natură. În această conjunctură nu este vorba despre geometrie *sau* organic, ci despre geometrie *și* organic.

De fapt, o atare idee este asertată în perioada modernă încă din primul număr al revistei din Werkbund, „Forma”, renăscută în 1925, în care a fost publicat un text fundamental – *Wege zur Form* – în care Hugo Haring explică pentru prima dată tema „organicității” formei, utilizând cu precădere acel lexic specific inventiv și de substanță, care caracterizează scrierile sale. Aparent antitetic funcționalului și expresivului, orice lucru trebuie compus „organic” respectând gestalt-ismul individual al lucrului, în ciuda hegemoniei împământenite a culturii geometrice:

„Suntem atunci împotriva principiilor lui Le Corbusier (dar nu contra lui). Nu trebuie să exprimăm în formă în primul rând propria noastră individualitate, ci individualitatea aceluia lucru. Expresia lucrurilor este identică cu lucrul în sine” (Haring 1984, 20).

Referințe

- CÂMPAN, Florica. 1981. *Povești despre numere măiestre*. București: Editura Albatros.
- GHYKA, C. M. 1981. *Estetica și teoria artei*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- GILCHRIST, Charles L. 2008. *Sacred Geometry. The Architecture of the Universe*, www.charlesgilchrist.com.
- HÄRING, Hugo. 1984. *Il segreto della forma, storia e teoria del neue bauen, Saggio Introduttivo e apparati di Sergio Polano*. Jaka Book.
- PAPUS. 2002. *Kabbala. Tradiția secretă a Occidentului*. București: Editura Herald.
- ROOB, Alexander. 1996. *Il Museo Hermetico, Alchimia & Mistica*, Taschen, Köln, London, Los Angeles, Madrid, Tokio, Paris.
- STĂNCIULESCU, Traian D. 2003. *Terapia prin lumină. Fundamente biofotonice ale medicinei complementare*. Iași: Editura Cristal-Concept.
- www.ecotecture.com